

Informacija tėvams

Kalbos ir kalbėjimo sutrikimai

Kas tai yra kalbėjimo sutrikimas?

Tai sutrikimas, kuris pasireiškia netaisyklingu garsų tarimu.

Vienų garsų keitimu kitais (pvz. Š garsą keičia į S, C – S ir pan.).

Visišku tam tikrų garsų netarimu (pvz., kai visai netariamas garsas R, L, J – jie visai praleidžiami žodyje). Foneminis suvokimas, žodynas, gramatinis kalbos taisyklingumas, rišioji kalba atitinka amžių. Esant kalbėjimo sutrikimams vaikai gerai girdi ir skiria kalbos garsus, tik negali jų teisingai ištarti. Stebimos artikuliacinio aparato problemos (pvz.: netaisyklingas sąkandis, trumpas liežuvio pasaitėlis, gomurio pažeidimai ir pan.). Esant šiam sutrikimui, lankant logopedinius užsiėmimus dažniausiai stebimas gana greitas rezultatas. Tačiau laukti nereikėtų – kuo anksčiau bus taisoma tartis, tuo greičiau garsai bus ištaisyti, taip pat nebus problemų arba jos bus nedidelės mokantis rašyti bei skaityti, o mokinukams panašūs garsai mažiau painiosis rašto darbuose ir skaitomuose tekstuose.

Kas yra kalbos sutrikimai?

Kalbos neišsivystymas – tai visos kalbos sistemos nepakankamas susiformavimas.

Sutrikdytos visos kalbos sistemos grupės, vaikai vėliau išmoka tarti garsus. Blogai skiria kalbos garsus (painioja panašiai skambančius, pvz.: S-Š, Z-Ž, K-G, P-B, T-D ir kitus). Lėtai turtėja jų žodynas (siaurai, netiksliai vartoja artimos gamtinės ir buitinės aplinkos sąvokas). Kalba agramatiškais sakiniais (nederina linksnių, neteisingai vartoja skaičių, giminę, netiksliai vartoja prielinksnius). Nesugeba sklandžiai ir nuosekliai pasakoti. Kalboje mažai būdvardžių, nevartoja antonimų, nemoka apibūdinti, apibendrinti. Negeba sudaryti nuoseklaus pasakojimo. Nesuvokia pasakojimo esmės. Pradėjus mokyti skaityti ir rašyti, kyla sunkumų rašant, skaitant žodį, sunku jungti raides į skiemenį, sunkiai sekasi užrašyti, perskaityti žodį be klaidos, painiojamos, praleidžiamos raidės, skiemenys, dažnai rašto darbuose nesuvokiamos žodžio, sakinio ribos.

Kalbos neišsivystymo laipsniai yra skirtingi: nežymus, vidutinis ir žymus kalbos neišsivystymas. Kuo didesnis kalbos neišsivystymo laipsnis, tuo stipresni visos kalbos sistemos (tarties, žodyno, gramatinio kalbos sąmoningumo, rišiosios kalbos) sutrikimai, tuo intensyvesnės kalbos korekcinės pagalbos vaikui reikės.

Rekomendacijos vaikų kalbos ugdymui

Leiskite vaikams patiems reikšti savo mintis, jausmus.

Įdėmiai klausykitės ir nepertraukite kalbančio vaiko. Klauskite.

Sudarykite situacijas, skatinančias vaiką kalbėti:

- Pasakoti paprastas istorijas, užduoti klausimus, prašyti apibūdinti žmones, vietas, įvykius.

- Prašyti įvardinti ir apibūdinti daiktų savybes, paskirtį, išvaizdą.

Apibūdinti veiksmus, susijusius su vaiko aplinka, paaiškinti, kodėl ir kaip tie veiksmai vyksta.

Pasakyti, kas vyko praeityje, kas vyks ateityje (vakar, rytoj).

Svarbu žinoti:

Ugdykite vaikų kalbą žaidimų, laisvalaikio metu!

SUTRIKUSI KALBA PATI SAVAIME NEIŠLAVĖS.

PASTEBĖJUS VAIKO KALBOS PROBLEMAS REKOMENDUOJAMA KREIPTIS Į SPECIALISTUS.

Parengė logopedė Lina Repšienė